

Nr 363.

Av fru **Rydh Munck af Rosenschöld** och fröken **Hesselgren**, *angående löne reglering för lärarinnorna vid enskilda statsunderstödda skolköks- och handarbetsseminarier, m. m.*

Till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala har alltsedan budgetåret 1941/42 årligen av riksdagen beviljats ett anslag å 79 900 kronor, varav ett belopp av 10 900 kronor utgör tilläggsunderstöd avsett att bereda tillfällig löneförbättring för skolans lärarinnor.

Fackskolans styrelse har i skrivelse till skolöverstyrelsen hemställt, att utredning angående en slutlig löne reglering måtte igångsättas för lärarpersonalen vid fackskolan och liknande läroanstalter. Härjämte har styrelsen anhållit om att för budgetåret 1943/44 anslaget för tillfällig löneförbättring åt skolans lärarinnor höjes till minst 21 800 kronor.

Skolöverstyrelsen, som i avvaktan på en löne reglering ansett det önskvärt att den tillfälliga löneförbättringen höjes från 400 till 800 kronor för heltidsanställda lärarinnor och från 10 kronor till 20 kronor per veckotimme för timlärarinnor i hushållsgöromål och kvinnlig slöjd, har tillstyrkt beviljande av de belopp som skolstyrelsen begärt. Departementschefen vitsordar, att tillfällig löneförbättring i och för sig är motiverad, men har likväl, med hänsyn till de allmänna principerna för behandling av lönefrågor i årets statsverksproposition, sett sig nödsakad avstå från att förorda bifall till förslaget om sådan höjning.

Det är med djup oro för framtiden, som fackskolans ledning och anstaltens lärarinnor konstaterat, att skolstyrelsens begäran om utredning om löne reglering och provisorisk löneförbättring icke vunnit beaktande. Missförhållandena vid jämförelse med statligt och kommunalt anställda skolkökslärarinnors löneförmåner äro uppenbara.

Visserligen tillerkändes fackskolelärarinnorna som ovan nämnts från och med 1941/42 en tillfällig löneförbättring å 400 kronor per år vid full tjänstgöring. Därtill erhålla de ett lönetillägg å 200 kronor från Uppsala stad, som visat förståelse för den prekära situationen i det att medel anslagits till löneförbättring med belopp som motsvarar hälften av statens anslag. Det oaktat ligga dessa seminarielärarinnors löner långt under lönerna för motsvarande statliga eller kommunala befattningar.

En lärarinna vid fackskolan erhåller i begynnelselön kronor 4 399:05 (exklusive dyrtidstillägg å löneförbättringen). Som en jämförelse med dessa löner kan nämnas, att en lärarinna vid statens skolköksseminarium placerad å I-ort i begynnelselön har 8 929 kronor; motsvarande löner å F-ort äro 8 162 kronor. En lärarinna, anställd vid landets största utbildningsanstalt för

skolkökslärarinnor, uppbär alltså knappt mer än hälften av den lön, som innehas av en kollega vid motsvarande statliga utbildningsanstalt.

Som ett annat exempel på fackskolelärarinnornas oförmånliga ställning må nämnas, att en skolkökslärarinna, anställd vid Uppsala stads folkskola med rätt till samma lön som en folkskollärarinna i 3:e löneklassen inom sin lönegrad, uppbär en lön av 7 664 kronor (inklusive tillägg). En *seminarie-lärarinna* vid fackskolan i 3:e lönegraden har alltså årligen 2 252 kronor mindre i lön än vad staten ansett skäligt tillerkänna en skolkökslärarinna. Det förekommer på flera håll, att i kommunens tjänst anställda skolkökslärarinnor tillerkänts samma löneförmåner som folkskollärarinnor. Vid Uppsala stads högre folkskola finnes bland annat anställd en ordinarie lärare i kvinnlig slöjd. Hon är enligt gällande författning placerad i 18:e lönegraden och befinner sig i 20:e löneklassen. Med det statliga tillägget uppbär hon för närvarande en lön som enligt myndigheternas bestämmelser skall uppgå till 8 143 kronor. En lärarinna, anställd vid fackskolan och som har att undervisa blivande skolköks- och handarbetslärarinnor och handhava deras övningslektioner, har i 3:e lönegraden alltså årligen kronor 3 732:58 mindre i lön än nyssnämnda lärarinna, anställd vid högre folkskola.

Styrelsen för fackskolan har under påpekande av ovannämnda missförhållanden i en skrivelse till skolöverstyrelsen framhållit det barocka i att lärarkrafterna vid en utbildningsanstalt erhålla betydligt mindre lön än de från anstalten utexaminerade lärarinnorna få vid anställning i andra skolor. Vådorna av denna lönepolitik visade sig, när fackskolan nyligen utannonserade två lärarinnebefattningar. Platserna söktes endast av ett fåtal lärarinnor. Bland dem, som reflekterat utan att slutligen söka, befann sig en förstklassig kraft. Denna hade utexaminerats från fackskolan tre år tidigare och innehade nu en befattning vid en statsunderstödd husmodersskola, där hennes lön i första lönegraden inklusive rörligt tillägg utgjorde 6 517 kronor. Hon skulle såsom lärarinna vid den anstalt, varifrån hon utexaminerats 3½ år tidigare, ha erhållit 2 118 kronor mindre i lön än vad hon uppbar från husmodersskolan. Det är icke förvånansvärt, att hon avstod från att söka platsen.

Ovannämnda exempel visa, att regleringen av lärarinelönerna vid fackskolan icke kan uppskjutas längre utan våda för lärarrekyteringen och skolans därmed sammanhängande utvecklingsmöjligheter och framtida fortgång. Det kan icke anses skäligt att lärarlönerna vid fackskolan, som är landets största utbildningsanstalt på sitt område, skola ligga betydligt under lärarlöner, som utgå till lärarkrafter, vilka handhava den mest elementära undervisningen i husligt arbete.

Styrelsen för fackskolan framhåller i sin ovannämnda skrivelse till skolöverstyrelsen, att inom de närmaste åren en del lärarinnor vid skolan komma att avgå med pension. Styrelsen befarar, att då dessa platser skola nybesättas, det skall uppstå svårigheter att finna de välkvalificerade lärarkrafter, vilka utgöra en förutsättning för att ifrågavarande lärarutbildning

skall kunna bibehålla sin standard och motsvara de höga krav, som vår tid ställer på den.

Även om det kan anses rimligt, att lärarnas löner vid enskilda skolor ligga något under lärares med anställning vid motsvarande statliga skolor, måste den förut påtalade skillnaden betraktas som orimlig, så mycket mer som det här är fråga om en för landet synnerligen betydelsefull läroanstalt.

Med åberopande av ovanstående hemställa vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att en utredning med åtföljande lönereglering för lärarinnorna vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala liksom för lärarinnorna vid övriga enskilda statsunderstödda skolköks- och handarbetsseminarier måtte komma till stånd, samt

att riksdagen måtte för budgetåret 1944/45 anslå behövt förslagsanslag för höjande av den tillfälliga löneförbättringen för vid fackskolan heltidsanställda lärarinnor från 400 till 800 kronor och för timlärarinnor i hushållsgöromål och kvinnlig slöjd från 10 kronor till 20 kronor per veckotimme eller tillhoppa 10 900 kronor.

Stockholm i januari 1944.

Hanna Rydh Munck af Rosenschöld.

Kerstin Hesselgren.
